

УДК 378.126

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-15-6>

**ДОСЛІДНИЦЬКИЙ КОМПОНЕНТ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ОСВІТИ» У СИСТЕМІ МАГІСТЕРСЬКОЇ
ПІДГОТОВКИ**

Олена Костюк,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент Національного педагогічного університету*

імені М. П. Драгоманова

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-3879-111>

e-mail: omkostuk@gmail.com

***Анотація.** Стаття присвячена проблемам формування, методичного супроводу та впровадження до практики дизайнерської освіти дослідницького компоненту. Автор розглядає систему роботи зі студентами з дисципліни «Методика викладання у ЗВО» у контексті формування їх дослідницьких компетенцій та магістерської програми в цілому.*

***Ключові слова:** магістратура, методика викладання у ЗВО, дослідницьке навчання.*

***Постановка проблеми.** Проблеми розвитку вищої школи України, зростання ефективності навчального процесу, застосування сучасних, зокрема інформаційних та дистанційних, технологій набувають першочергової актуальності у вітчизняних реаліях. Ключовою постаттю цього розвитку був і є викладач, від його підготовки – причому не лише фахової, а й методичної – залежить результативність роботи студента, групи, кафедри, факультету, закладу в цілому. Із запровадженням магістратури не лише педагогіка вищої школи, а й предмет «Методика викладання у ВНЗ (нині – ЗВО)», спрямований на*

підготовку майбутніх викладачів фахових дисциплін, набув певного статусу і поступово зазнав значного практичного розвитку. Але питання його змісту розглядають у наукових публікаціях нечасто, а питання методики викладання (так, саме «методики викладання методики викладання у ЗВО») майже ніколи. Хоча досвід різних навчальних закладів потребує узагальнення, є чимало аспектів дискусійних і таких, що необхідно опрацювати в інтересах усіх учасників навчального процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми.

Базовими для формування підходів до зазначених питань стали праці, присвячені застосуванню елементів дослідницького навчання у вітчизняній та зарубіжній освітній практиці (М. С. Головань, В. В. Яценко, В. А. Адольф, А. А. Деркач, Т. А. Смоліна, А. В. Хуторський, В. І. Сацик та ін.), динаміці суспільних вимог до викладача, інноватиці у вищій школі в цілому (І. В. Артёмов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь, М. Ф. Степко, О. В. Мельникова, Н. Ю. Буга, Б. В. Гречаник) і в мистецькій освіті зокрема (О. О. Фурса, В. Ф. Орлов, Л. В. Оружа, А. Б. Максимова та ін.), аналіз підручників та посібників із методики викладання у закладах вищої освіти (далі – методика ЗВО), котрі відображають навчальні програми різних вишів та бачення авторів (серед них, наприклад, В. І. Кобаль [5], Г. М. Козлова [6], В. В. Каплінський [7], І. О. Казак [11] та ін.) щодо змісту викладацьких компетенцій [8] та шляхів їх формування (яке і є ціллю курсу методики ЗВО).

Окреслення невирішених питань, порушених у статті. На основі аналізу вказаних груп джерел визначено недостатньо досліджені раніше сегменти загальної проблеми, вони стосуються існування методик викладання окремих фахових дисциплін або груп споріднених дисциплін, відповідних класифікацій методів і технологій; урахування в курсі методики ЗВО підготовки майбутніх викладачів не лише до навчальної (зокрема аудиторної), але й методичної

роботи, на яку останнім часом усе більше зміщуються акценти діяльності кафедр вишу; проблема мотивації випускників до педагогічної діяльності тощо.

Одна із найактуальніших, на думку автора, проблем – співвідношення репродуктивної та продуктивної складових в опануванні дисципліни «Методика ЗВО», зокрема застосування до неї дослідницького підходу та системи дослідницького навчання.

Формулювання мети і завдань статті. Мета роботи – охарактеризувати специфіку дослідницького навчання методики викладання у ЗВО у системі магістерської підготовки (на прикладі спеціальності «дизайн»), запропонувати відповідні підходи та рекомендації.

Мета визначає низку поставлених завдань:

- обґрунтувати необхідність дослідницького підходу до викладання методики ЗВО у системі магістерської підготовки дизайнерів;
- визначити дослідницький потенціал навчальної програми з методики ЗВО в цілому та окремих її розділів, шляхи проблематизації розгляду навчального матеріалу;
- розглянути можливості застосування навчально-наукових проєктів для моніторингу готовності студентів магістерської програми до викладацької діяльності;
- закласти основу для створення методичних рекомендацій щодо формування програм з методик викладання окремих фахових дисциплін.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на значну кількість робіт, присвячених впровадженню дослідницької компоненти у навчальний процес, враховуючи дискусії, що тривають, узагальнено можна сказати, що єдиного визначення поняття дослідницького навчання нині немає. Вітчизняні вчені пов'язують його розуміння із дослідницьким методом, ще з 1920-х рр. присутнім у радянських класифікаціях, або звертаються до зарубіжного досвіду, зокрема дослідницьких університетів США [3]. Більшість авторів схильні до думки, що йдеться про

навчання у процесі дослідження, продуктивну діяльність, яка передбачає відмову від споживання результатів досвіду попередніх поколінь на користь набуття досвіду отримання нових результатів (А. В. Попков, В. А. Коржуєв). Щодо вищої школи, на нашу думку, ближче за інших до оптимального формулювання – праця О. О. Попадич, яка пише про «організовану, двосторонню діяльність, спрямовану на максимальне засвоєння та усвідомлення навчального матеріалу і подальшого застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці, побудовану на основі природного прагнення студента до самостійного вивчення навколишнього середовища» [9, с. 224]. Принципово важливою передумовою дослідницького навчання, як і виконання творчих завдань та проектів, є високий рівень самоосвітньої культури студентів, вміння і бажання працювати самостійно [1]. Це стосується і дослідницького навчання методики.

До чого саме має підготувати студента магістратури методика викладання у ЗВО? До яких дій? Які риси має сформулювати чи закріпити? Увага наукової спільноти постійно залучена до з'ясування оптимального кола вимог до викладача, окремі роботи укрупнено розглядають конкретні професійні та особистісні якості. Цікавим у цьому плані є діагностико-аналітичний проект колег із Київського університету ім. Б. Грінченка, які дослідили бачення студентів та педагогічних працівників щодо переліку компетенцій викладачів вищої школи у добу змін [8, с. 87]. За їх результатами, професійно-педагогічний профіль складають такі компетенції: інноваційна, професійного самовдосконалення, цифрова, комунікативно-інтерактивна, академічної доброчесності, управлінська. Соціально-особистісний профіль: соціокультурна, професійно-особистісної відповідальності, лідерська, громадянська. Академічний профіль включає дослідницьку компетенцію, міжнародної кооперації, наукового PR, методологічну.

Ці профілі є широкими, але звісно, максимально узагальненими. У той же час доводиться визнати, що повсякденна діяльність викладачів гуманітарних, природничих, технічних дисциплін дуже різниться між собою: це і специфіка джерельної бази, з якою вони мають справу, і типи інформації, що пропонуються студентам, і види навчальної діяльності (аудиторної і позааудиторної), нарешті – психотипологічний та гендерний склад студентів, чого не можна не враховувати у процесі спілкування з аудиторією, при підготовці дидактичних та моніторингових матеріалів тощо. Особливе місце при визначенні такої специфіки посідають мистецькі ЗВО, про що постійно нагадують їх дослідники і працівники: «Сучасною тенденцією розвитку педагогічної майстерності викладача дизайну є його спрямованість на формування і розвиток проектної культури студента, орієнтація на принципи фундаменталізації навчання, інтеграцію та цілісність мистецької, природничо-наукової, гуманітарної, культурологічної та спеціальної дизайнерської підготовки» [12, с. 288].

Відповідно постає питання – чому до послуг шкільної освіти існує ціла низка окремих спеціальних методик (методики вивчення математики, рідної та іноземної мов, української та зарубіжної літератур, методика географії тощо) і відповідних дисциплін у педагогічних університетах, а у практиці вищої освіти, де спеціалізація незрівнянно глибше, вони не диференційовані. Адже, згідно із традиційним баченням, методика конкретного навчального предмета як галузь педагогічної науки досліджує саме зміст навчального предмета й характер навчального процесу, продиктований цим змістом [4].

На сьогодні викладачі методики різних вишів, вони ж – автори підручників та посібників долають описане протиріччя, то устатковуючи теоретичні параграфи ілюстраціями з викладання окремих спеціальних дисциплін, то посиляючись на досвід, інтереси студентів певного фаху.

Такі кроки свідчать, що методика ЗВО як навчальна дисципліна має бути спеціалізованою, рухатися синхронно до розвитку саме тих знань, які (за її допомоги) майбутні викладачі пропонуватимуть опанувати студентам.

Також звернімо увагу, що дослідницька компетенція у згаданому вище проєкті та численних інших джерелах розглядається винятково у академічному контексті – як повноваження здійснювати наукові розвідки за фахом і застосовувати їх результати у власній викладацькій практиці [8, с. 48]. На нашу думку, не менш важливим є дослідницький компонент інноваційної педагогічної та управлінської діяльності, що має формуватися ще у процесі проходження магістерської програми [2].

Анкетування свідчить, що переважна більшість студентів магістратури, які навчаються за спеціальністю «дизайн», у майбутньому бачать себе авторами ексклюзивних проєктів, керівниками дизайнерських бюро або співробітниками відомих міжнародних компаній. І в жодному разі не викладачами професійних дисциплін. Система педагогічних категорій, до яких (на відміну від бакалаврів педагогічних університетів) майбутні дизайнери не звикли, видається їм складною і далекою від життя. Цікаво, що за даними опитування викладачів-практиків, які нині успішно і творчо працюють у мистецьких ЗВО, вони на час завершення вищої освіти мали такі самі переконання. Але коли з набуттям досвіду у дизайнера виникає бажання і потреба поділитися з молодими колегами, а його знання вже затребувані вищою школою, він часто відчуває і визнає брак методичних знань.

Отже, одне з найперших завдань методики ЗВО – сформулювати мотивацію, зрушити стереотипи, представити можливі позитивні перспективи педагогічної діяльності. Важливо усвідомлювати, що опора на досвід слухачів курсу як студентів може відігравати у цьому процесі і позитивну, і негативну роль. Позитивним є те, що опанування методики ЗВО для них шанс стати «викладачем своєї студентської мрії», тобто, критично аналізуючи діяльність власних

педагогів, успадкувати усе найкраще і компенсувати неприйнятне у стилі і методах роботи. Водночас, магістранти дуже важко «перемикають» себе на роль викладача, сприймаючи навчальний процес, навчальний матеріал тощо ніби «по інший бік кафедри».

У цьому контексті чи не єдиним ефективним підходом до формування нового бачення є дослідницький, який умовно *дистанціює* членів групи як від студентської, так і викладацької ролі, переводить їх увагу на процес як такий, формує інтерес до закономірностей вербального і невербального подання і сприйняття матеріалу, пасивного та інтерактивного засвоєння, шляхів приведення знань до руху, до застосування у практиці тощо. У такий спосіб доцільно формувати професійні уявлення про зміст і структуру діяльності викладача вищої школи; набувати знань про арсенал методів та опановувати інструментарій різного рівня, розглядати на заняттях різні форми навчання і способи взаємодії у системах «викладач – студент», «викладач – викладач» та «викладач – вищий навчальний заклад». Це стосується, зокрема, тем «Сучасні методи викладання теоретичних та спеціальних знань», «Методи та прийоми опанування практичних вмінь», «Організація та методичний супровід самостійної роботи студентів» тощо.

Прикладом може слугувати у першому семестрі курсу аналіз, а далі – й моделювання *різних варіантів* проведення певного виду роботи чи викладу одного і того самого матеріалу, *різних варіантів* формулювання завдання і способів його перевірки.

Так само мотивуючим є науковий аналіз джерел, шлях зіставлення різних тлумачень педагогічних понять і категорій, коли студентам у форматі навчальної дискусії доводиться з'ясовувати, які саме явища і процеси мають на увазі у кожному окремому випадку вчені і методисти, і чим насправді різняться їхні позиції. У пропонований спосіб пройшовши зі студентами тему «Інновації та дискусії в методиці викладання у ЗВО», уже немає необхідності

вимагати заучування визначень, а професійна термінологія («зміст навчання», «форми організації навчання», «актуалізація опорних знань», «індивідуалізація» та «диференціація», «валідність тесту», «інтерактивність», «вправа», «конспект», «інтегрований курс», «евристична ситуація»; «академічна та кредитно-модульна системи», «сприйняття», «засвоєння», «залишкові знання», «медіаосвіта», «дидактичний матеріал», «підручник», «посібник», «дидактичні принципи», «самостійна робота», «запам'ятовування логічне і довільне», «тестове завдання», «якість знань» тощо) легко і органічно входить до їхнього активного словника. Причому формується здатність пояснити сутність поняття на рівні не емпіричних уявлень (як це зазвичай вони роблять до початку курсу: *«Конспект – це коли треба щось записати з лекції чи підручника»*, *«Якість знань – це скільки балів» і т. п.*), а структуровано, через поєднання родової та видової характеристики, самостійний добір виразного прикладу.

Важливі особливості контингенту студентів-дизайнерів, які необхідно враховувати і при плануванні курсу методики ЗВО, – домінування у більшості з них правопівкульної активності, бурхливе образне мислення, цілісне сприйняття як об'єктів довкілля, так і навчального матеріалу, переважно візуальне запам'ятовування, часом труднощі при виконанні покрокових інструкцій та структуруванні власної діяльності. Відповідно більш продуктивним, ніж розгляд конспектів лекцій і практичних занять різних типів, є навчальне дослідження системи роботи досвідченого викладача. Подібні завдання зі спостереження і цілісного аналізу реальних пар методисти часом включають до програми педагогічної практики, але, на нашу думку, ця робота потрібна значно раніше, при вивченні таких тем, як *«Академічна лекція та інноваційні технології навчальної діяльності»*, *«Традиційні та інноваційні методи проведення практичних та семінарських занять»* тощо.

Таке навчально-наукове дослідження повинно мати цілеспрямовано звужений предмет, розглядати діяльність викладача і його аудиторії під певним кутом. Це можуть бути шляхи досягнення окремих навчальних цілей, формування конкретних уявлень та вмінь, реалізація якогось дидактичного принципу чи підходу, етап застосування обраної навчальної технології тощо. Причому таке дослідження може бути проведене не лише на основі реального навчального процесу, що триває у закладі, але й (особливо за умов заочної форми навчання) – на основі дистанційних курсів для дизайнерів, тренінгів з питань застосування нових комп'ютерних програм, мистецьких лекторіїв тощо, тобто будь-яких професійних навчальних медіаресурсів. А характерне для таких медіакурсів методичне одноманіття буде сприйняте як «мінус-прийом» і покликане стимулювати педагогічну творчість спостерігачів, активізувати їхні знання, розкрити палітру відомих їм методичних можливостей.

Ураховуючи досить високий рівень проектної культури магістрантів-дизайнерів, на базі зазначених вище результатів, на наступному етапі доречно організувати роботу з методики ЗВО як навчально-науковий проект, що передбачає стисле проходження професійного річного циклу викладача і включає усі основні його елементи. Дуже важливим є вибір фахової навчальної дисципліни, знайомої студенту по бакалаврському циклу підготовки і такої, яку він був би здатен і прагнув викладати у майбутньому. Серед пропонованих елементів: створення на матеріалі лише однієї теми фрагментів робочої програми (добір матеріалу змісту освіти, визначення мети та завдань, форм роботи, розрахунок навчальних годин тощо), плану і конспекту лекції, навчальної презентації до неї, плану і конспекту практичного заняття, дидактичних матеріалів до нього, методичних рекомендацій і завдань для самостійної роботи, комплексу тестових завдань, завдань для комплексної контрольної

роботи, тематики курсових, контенту для платформи дистанційного навчання.

Практичною частиною цього «наскрізного» проекту може бути проведення розроблених лекційних та практичних (та/або семінарських) занять у режимі ділової гри, тобто з аудиторією одноступеневих магістрантів, які імітуватимуть діяльність студентів на занятті, але після завершення піддадуть це заняття обговоренню та аналізу). Цінним додатковим результатом таких проектів є напрацьовані слухачами курсу різноманітні методичні матеріали, які після коригування можуть бути впроваджені до реальної діяльності кафедри.

У підсумку слід запропонувати кожному за власним навчально-науковим проектом сформулювати авторські критерії моніторингу діяльності викладача і студентів з обраної теми.

Висновки та перспективи подальшого дослідження проблеми. Суспільні тенденції гуманізації, глобалізації та інформатизації, чергові завдання реформування освіти України висувають низку актуальних вимог до професійних та особистісних рис викладача вищої школи. Нині він уособлює не джерело знань, а досвід їх набуття та перетворення. Якість та ефективність викладацької діяльності фахівців вищої кваліфікації безпосередньо залежить від рівня їх методичної майстерності, психологічної мотивації та сприятливого інформаційного середовища. Курс методики викладання у вищому навчальному закладі покликаний сформулювати засади змістовної, процесуальної та психологічної готовності магістрів до педагогічної діяльності за фахом.

Проведене протягом 2016–2020 рр. за висвітленою в статті системою експериментальне навчання методики викладання у вищих навчальних закладах (нині – закладах вищої освіти) магістрів Мистецького інституту художнього моделювання і дизайну (нині – Арт академії) імені Сальвадора Далі підтвердило вмотивованість і

результативність пропонованого підходу, важливість дослідницького компоненту у структурі курсу, продуктивність дослідницького навчання для циклу педагогічних дисциплін та магістерської програми в цілому.

Дослідження виявило особливості вивчення окремих тем і питань курсу, зокрема недостатньо розкритих у більшості керівництв з методики викладання у ЗВО. Так, розглянуто прийоми і типові труднощі опрацювання наукових і навчальних джерел, засвоєння понятійного апарату, розкрито роль навчально-наукових проєктів у процесі підготовки майбутнього викладача мистецьких дисциплін до лекції і розміщення у комп'ютерному середовищі теоретичних розділів дистанційного курсу, добору і створення дидактичних матеріалів до практичних занять, методичного забезпечення самостійної роботи студентів, підготовки моніторингових матеріалів та аналізу результатів їх застосування, керівництва навчально-науковими роботами, організації інтерактивної аудиторної та позааудиторної діяльності.

Оприлюднені результати відкривають додаткові можливості для розгляду дослідницького навчання інших дисциплін магістерської програми, можуть бути застосовані у практиці вишів, зокрема закладів мистецької освіти, а також покладені в основу добірки методичних рекомендацій для викладачів та студентів. Перспективи автори вбачають у кількісному обрахунку досягнутих результатів, а також роботі з узагальнення наукових засад і досвіду застосування дослідницьких вправ і завдань з методики викладання у ЗВО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамова И. З., Багрий К. Л. Особенности организации самостоятельной работы студентов в процессе выявления их творческого потенциала. [Электронный ресурс]. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2015/v2/28.pdf

2. Акманаева Д. Х. Научная деятельность студентов вуза как фактор повышения функциональности высшего профессионального образования. Автореф... канд. соц. наук. [Электронный ресурс]. URL: <http://cheloveknauka.com/nauchnaya-deyatelnost-studentov-vuzov-kak-faktor-povysheniya-funktsionalnosti-vysshego-professionalnogo-obrazovaniya>

3. Белихова И В. Роль исследовательских университетов в высшем образовании США (конец 70-х - 80-х годы). [Электронный ресурс] URL: <http://cheloveknauka.com/rol-issledovatelских-universitetov-v-vysshem-obrazovanii-ssha-konets-70-h-80-h-gody#ixzz6NBGNEiOA>

4. Гончаренко С.У. Методика як наука. Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000. 30 с. [Електронний ресурс] URL: <http://lib.iitta.gov.ua/706565/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%8F%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0.pdf>

5. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник / уклад. : В. І. Кобаль. Мукачєво : Вид-во МДУ, 2016. 203 с.

6. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. 200 с.

7. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / В. В Каплінський. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.

8. Компетенції викладачів вищої школи в добу змін: діагностика та аналітика (за результатами дослідження в Київському університеті імені Бориса Грінченка) / Хоружа Л., Братко М., Котенко О., Мельниченко О., Прошкін В.; [за наук. ред. д-ра пед. наук, професора Л. Хоружої]. Київ: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2018. 92 с. [Електронний ресурс] URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25384/1/V.Proshkin_KVVS_DZ_FITU.pdf

9. Попадич О. О. Дослідницьке навчання як засіб формування виробничих функцій майбутнього педагога

вищої школи. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Вип. 1 (40). С. 223–226.

10. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии. Москва : Народное образование, 1998. 256 с.

11. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни: навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання; уклад.: І. О. Казак. Електронні текстові данні (1 файл: 1,37 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.

12. Фурса О. О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні: монографія / за наук. ред. В. Ф. Орлова. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2012. 448 с.

REFERENCES

1. Adamova I. Z., Bagry`j K. L. Osobennosty` organy`zacy`y` samostoyatel`noj raboty studentov v processe vyuvavleny`ya y`x tvorcheskogo poteny`ala. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2015/v2/28.pdf

2. Akmanaeva D. X. Nauchnaya deyatel`nost` studentov vuza kak faktor povysheny`ya funkcy`onal`nosti` vysshego professy`onal`nogo obrazovany`ya. Avtoref... kand. socz. Nauk. - URL: <http://cheloveknauka.com/nauchnaya-deyatelnost-studentov-vuzov-kak-faktor-povysheniya-funktsionalnosti-vysshego-professionalnogo-obrazovaniya>

3. Bely`xova Y` V. Rol` y`ssledovatel`sky`x uny`versy`tetov v vysshem obrazovany`y` SShA (konecz 70-x - 80-x gody) .- URL: <http://cheloveknauka.com/rol-issledovatel'skih-universitetov-v-vysshem-obrazovanii-ssha-konets-70-h-80-h-gody#ixzz6NBGNEiOA>

4. Goncharenko S.U. Metody`ka yak nauka Xmel`ny`cz`ky`j: Vy`d-vo XGPK, 2000. 30 s. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/706565/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%8F%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0.pdf>

5. Metody`ka vy`kladannya u vy`shhij shkoli : navchal`no-metody`chny`j posibny`k / Uklad. : V. I. Kobal`. Mukachevo : Vy`d-vo MDU, 2016. 203 s.

6. Kozlova G.M. Metody`ka vy`kladannya u vy`shhij shkoli: Navchal`ny`j posibny`k. Odesa: ONEU, rotapry`nt, 2014. 200 s.

7. Metody`ka vy`kladannya u vy`shhij shkoli: Navchal`ny`j posibny`k / V. V Kaplins`ky`j. Vinny`cya: TOV «Niland LTD», 2015. 224 s.

8. Kompetencyi vy`kladachiv vy`shhoyi shkoly` v dobu zmin: diagnosty`ka ta anality`ka (za rezul`tatamy` doslidzhennya v Ky`yivs`komu universy`teti imeni Bory`sa Grinchenka) / Xoruzha L., Bratko M., Kotenko O., Mel`ny`chenko O., Proshkin V.; [za nauk. red. d-ra ped. nauk, profesora L. Xoruzhoyi]. Ky`yiv: Ky`yivs`ky`j un-t imeni Bory`sa Grinchenka, 2018. 92 s. URL:

http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25384/1/V.Proshkin_KVVS_DZ_FITU.pdf

9. Popady`ch O. O. Doslidny`cz`ke navchannya yak zasib formuvannya vy`robny`chy`x funkcij majbutn`ogo pedagoga vy`shhoyi shkoly`// *Naukovy`j visny`k Uzhgorods`kogo universy`tetu*. 2017. VY`PUSK 1 (40). S. 223-226.

10. Selevko G. K. Sovremennye obrazovatel`nye texnologiy`y: uchebnoe posoby`e. M.: Narodnoe obrazovany`e, 1998. 256 s.

11. Teoriya i metody`ka vy`kladannya v vy`shhij shkoli. Konspekt lekcij z navchal`noyi dy`scy`pliny` [Elektronny`j resurs] : navch. posib. dlya pidgotovky` doktoriv filosofiyyi ochnoyi formy` navchannya, yaki navchayut`sya za special`nistyu 133 «Galuzeve mashy`nobuduvannya» / KPI im. Igorya Sikors`kogo; uklad.: I. O. Kazak. Elektronni tekstovi danni (1 fajl: 1,37 Mbajt). Ky`yiv : KPI im. Igorya Sikors`kogo, 2018. 116 s.

12. Fursa O. O. Tendencyi rozvy`tku dy`zajn-osvity` v Ukraini: monografiya / Za naukovoyu redakciyeyu V. F. Orlova. Lugans`k: Vy`d-vo «Noulidzh», 2012. 448 s.

O. Kostyuk

**RESEARCH COMPONENT OF THE DISCIPLINE
"METHODS OF TEACHING AT INSTITUTIONS OF
HIGHER EDUCATION" IN THE SYSTEM OF TRAINING
FOR MASTER'S DEGREE**

Abstract. The article is devoted to problems of formation, methodological support and introduction of design education research component. The author considers the system of work with students on discipline "Methods of teaching in Institutions of higher education" in the context of the development of their research competencies and the master's program.

Noted that with the introduction of a magistracy the subject "Methods of teaching at Institutions of higher education" (IHE), aimed at training future teachers of special subjects, has acquired a certain status and has passed certain stages of practical development. But the question of its content and teaching methods has been considered insufficient.

The base for the formation of approaches to these issues was the work on the dynamics of public requirements to the teacher of the IHE, novatic in higher education in general, methodological analysis of textbooks and manuals on methodology applied at IHE, reflecting the curricula of the various universities and the author's vision of ways of forming teaching competences, contemporary views on the contents of teaching competencies itself, considering that forming those competences of the Master's program students largely determines the objectives of the university's methodology course.

Based on the analysis of these groups of sources it has been defined that some segments of the general problem hasn't been previously well-researched, in particular the need for the teaching of certain special subjects or groups of related disciplines, classifications of appropriate methods and techniques; consideration of of training future teachers within the IHE methodology course, not only for teaching (including in-class hours), but also methodological work, to which in recent

years emphasis of the university academic departments' activities increasingly shifted; the problem of motivating the graduates for teaching activity.

One of the most challenging, according to the author, issues is the ratio of reproductive and productive components in the development of teaching methodology at the IHE, in particular the use of the research approaches and the system of research training in this discipline.

From this perspective, the author considers the peculiarities of studying individual topics and questions of the course, including those not disclosed in most textbooks on methods of teaching in the IHE. Thus, the laws, techniques and typical difficulties of processing scientific and educational sources for the Arts teacher in the process of preparation for lectures and locating in a computer environment of theoretical sections of the distance course, selection and creation of didactic materials for practical classes of various types, methodological support for independent work, preparation of monitoring materials and analysis of the results of their application, management of educational and scientific works, organization of interactive in-class and extracurricular activities.

The results of the study reveal prospects for consideration of research teaching in other disciplines of the master's program. They can be applied in the practice of universities, in particular at the Arts educational institutions, and appear as the basis of a selection of guidelines for teachers and students.

Key words: *master's degree, methods of teaching at IHE, research training.*